

ZAKON

O ZAŠTITI OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA I O NUKLEARNOJ SIGURNOSTI

("Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 93/2012)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom propisuju se mere zaštite života i zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog dejstva jonizujućih zračenja i mere nuklearne sigurnosti pri svim postupcima u vezi sa nuklearnim aktivnostima i uređuju se uslovi za obavljanje delatnosti sa izvorima jonizujućih zračenja i nuklearnim materijalima, kao i upravljanje radioaktivnim otpadom.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na jonizujuća zračenja prirodnog porekla iz svemira na nivou tla, zemljine kore i ljudskog organizma, ako takva zračenja nisu promenjena čovekovim delovanjem.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na nuklearne objekte čija je izgradnja zabranjena posebnim zakonom.

Zabrane

Član 2

Zabranjeno je obavljanje delatnosti sa izvorima jonizujućih zračenja i nuklearnim materijalima bez prethodno pribavljenog odobrenja koje izdaje Agencija za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije.

Zabranjeno je svako istraživanje i delatnost u cilju razvoja, proizvodnje i upotrebe nuklearnog oružja, kao i korišćenje nuklearnog materijala za proizvodnju nuklearnog oružja i drugih eksplozivnih naprava.

Zabranjen je uvoz na teritoriju Republike Srbije radioaktivnog otpada i isluženog nuklearnog goriva inostranog porekla.

Zabranjena je ugradnja radioaktivnih gromobrana na teritoriji Republike Srbije.

Zabranjena je ugradnja jonizujućih detektora dima koji imaju izvor jonizujućih zračenja u gasovitom stanju ili izvor jonizujućih zračenja čiji su produkti raspada u gasovitom stanju.

Značenje pojmova

Član 3

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) *aktivnost* jeste broj raspada radioaktivnog materijala u jedinici vremena;
- 2) *akcident* jeste neočekivani događaj, ljudska greška, otkaz opreme i druga nepravilnost čije posledice ili moguće posledice nisu zanemarljive sa aspekta zaštite od jonizujućih zračenja, nuklearne, odnosno radijacione sigurnosti ili bezbednosti;
- 3) *dekomisija* jeste skup tehničkih i administrativnih aktivnosti koje sprovodi korisnik nuklearnog ili radijacionog objekta (izuzev objekta za odlaganje radioaktivnog otpada), posle trajnog prestanka rada takvog objekta, kojima se postiže oslobađanje tih objekata od dalje regulatorne kontrole;
- 4) *dekontaminacija* jeste postupak uklanjanja ili smanjenja nivoa kontaminacije, koji uključuje i mere uklanjanja neposredne opasnosti nastupanja kontaminacije, mere kontrole daljeg širenja kontaminacije, izolacije i bezbednog uklanjanja izvora kontaminacije, kao i radnje vezane za procenu i analizu rizika nastupanja kontaminacije i procenu i analizu štete u životnoj sredini usled kontaminacije;
- 5) *dozvola* jeste pisani akt koji Agencija za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije izdaje za pojedanačni promet jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala;
- 6) *životna sredina* jeste skup prirodnih i stvorenih vrednosti čiji međusobni odnosi čine okruženje odnosno prostor i uslove za život;
- 7) *zaštita životne sredine* jeste skup mera kojima se sprečava štetno dejstvo jonizujućih zračenja u životnoj sredini i otklanjaju posledice tih zračenja;
- 8) *zaštita od jonizujućih zračenja* jeste skup mera kojima se sprečavaju štetni efekti izlaganja jonizujućim zračenjima;
- 9) *izvori jonizujućih zračenja* jesu materije, uređaji i objekti koji emituju ili mogu da emituju jonizujuća zračenja;
- 10) *izlaganja stanovništva* jesu izlaganja usled akcidenta i izlaganja usled odobrenih primena izvora jonizujućih zračenja, osim medicinskog i profesionalnog izlaganja i izlaganja osnovnom nivou zračenja iz prirode (fonu);
- 11) *izlaganje jonizujućim zračenjima* jesu radnja ili uslovi pri kojima dolazi do ozračivanja čovekovog organizma jonizujućim zračenjima;
- 12) *interventni nivoi* jesu nivoi očekivanog ozračivanja koje bi moglo nastati kao posledica akcidenta ili hroničnog izlaganja jonizujućim zračenjima pri kojima se preduzimaju posebne mere zaštite;

13) *intervencije* jesu sistematske, unapred planirane mere kojima se smanjuje postojeći nivo izlaganja jonizujućim zračenjima ili mogućnost ozračivanja jonizujućim zračenjima koja su posledica akcidenta;

14) *jonizujuća zračenja* jesu elektromagnetska ili čestična zračenja koja mogu da proizvedu jone i prouzrokuju štetne efekte po život i zdravlje ljudi i životnu sredinu;

15) *kontaminacija* jeste neplanirano i nepoželjno prisustvo radioaktivnog materijala, kao i proces kojim dolazi do njegovog prisustva na površinama ili unutar čvrstih, tečnih ili gasovitih tela (uključujući i ljudski organizam), iznad propisanih granica;

16) *korišćenje izvora jonizujućih zračenja* jeste posedovanje, rad sa izvorima, proizvodnja, instaliranje, servisiranje i skladištenje;

17) *licenca* jeste pisani akt koji Agencija za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije izdaje pravnom licu ili preduzetniku kao dokaz da su ispunjeni svi propisani uslovi za obavljanje radijacione delatnosti ili nuklearne aktivnosti;

18) *medicinsko izlaganje* jeste izlaganje pacijenata i lica koja pomažu pacijentima pri medicinskoj primeni izvora jonizujućih zračenja, a nisu profesionalno izložena lica, kao i lica koja su dobrovoljno uključena u programe medicinskih istraživanja uz primenu izvora jonizujućih zračenja;

19) *monitoring radioaktivnosti* jeste skup merenja, obrada i interpretacija rezultata merenja radijacionih i drugih parametara radi procene nivoa i kontrole izlaganja stanovništva;

20) *nedozvoljeni promet nuklearnih i radioaktivnih materijala* jeste svako primanje, posedovanje, snabdevanje, korišćenje, prenošenje ili odlaganje nuklearnog ili radioaktivnog materijala na teritoriji Republike Srbije ili pri prelasku državne granice, bez odgovarajućeg odobrenja Agencije za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije;

21) *nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti* jeste pravno lice ili preduzetnik koji ima licencu za obavljanje radijacione delatnosti;

22) *nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti* jeste pravno lice koje ima licencu za obavljanje nuklearne aktivnosti;

23) *nuklearna sigurnost* jeste skup mera kojima se obezbeđuju uslovi za rad nuklearnog objekta, sprečavaju nuklearni akcidenti ili ublažavaju njegove posledice, odnosno smanjuje radijacioni rizik na propisan nivo;

24) *nuklearne aktivnosti* jesu uvoz, izvoz, korišćenje i transport nuklearnog materijala eksploatacija ruda koje sadrže nuklearni materijal, lociranje, projektovanje, izgradnja, probni rad, puštanje u rad, korišćenje, trajni prestanak rada i dekomisija nuklearnih objekata i sanacija njihovih lokacija, kao i upravljanje radioaktivnim otpadom;

25) *nuklearni materijal* jeste plutonijum izuzev onog izotopske koncentracije koja prelazi 80% Pu-238; uranijum U-233; uranijum obogaćen u izotopskom sadržaju U-235 ili U-233; uranijum

koji sadrži smešu izotopa koja se javlja u prirodi, a koncentracija mu je veća od one koja se javlja u rudama ili ostacima pri preradi, kao i smeša navedenih materijala;

26) *nuklearni objekat* jeste objekat u kojem postoje ili se koriste nuklearni materijali, uključujući objekte za skladištenje, tretman i odlaganje radioaktivnog otpada;

27) *odlaganje radioaktivnog otpada* jeste skup radnji i aktivnosti za trajno smeštanje radioaktivnog otpada;

28) *odobrenje ili autorizacija* jeste skup radnji i aktivnosti koje Agencija za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije preduzima u propisanom postupku i na osnovu odgovarajućeg zahteva pravnog lica ili preduzetnika za izdavanje licence, dozvole, potvrde ili rešenja o ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje delatnosti, odnosno poslova utvrđenih ovim zakonom;

29) *osnovni nivo zračenja iz prirode (fon)* jeste ukupno jonizujuće zračenje koje potiče iz prirodnih izvora ili izvora u životnoj sredini koji ne podležu kontroli;

30) *potvrda o evidentiranju* jeste pisani akt koji Agencija za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije izdaje pravnom licu ili preduzetniku koji obavlja delatnost malog radijacionog rizika, odnosno koji koristi izvore zračenja niske aktivnosti;

31) *potencijalno izlaganje* jeste izlaganje koje nije izvesno, a može biti posledica akcidenta na radioaktivnom izvoru ili sleda nekontrolisanih događaja, uključujući greške prilikom rukovanja ili kvara opreme;

32) *potomak* jeste nuklid nastao radioaktivnim raspadom;

33) *prijavljivanje ili notifikacija* jeste pisani akt u formi prijave koji pravno lice ili preduzetnik na propisanom obrascu dostavlja Agenciji za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije radi informacije o vrsti izvora jonizujućih zračenja koje koristi, poseduje ili namerava da koristi;

34) *prirodni radionuklidi* jesu radionuklidi koji se javljaju u prirodi, odnosno koji nisu nastali čovekovim delovanjem (uranijum, radijum, torijum i drugi);

35) *promet izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala* jeste nabavka, prodaja, uvoz, izvoz, tranzit i svaki drugi način stavljanja u promet takvih materijala;

36) *profesionalno izložena lica* jesu lica koja rade sa izvorima jonizujućih zračenja ili se u procesu rada nalaze u poljima jonizujućih zračenja;

37) *radijaciona delatnost* jeste svaka aktivnost (radnja) sa izvorima jonizujućih zračenja koja može dovesti do povećanja nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica i stanovništva;

38) *radijaciona i nuklearna bezbednost, odnosno bezbednost radioaktivnog i nuklearnog materijala odnosno objekata u kojima su ti materijali smešteni* jeste skup mera za sprečavanje

neovlašćenog pristupa, oštećenja, gubitka, krađe i neovlašćenog prometa radioaktivnog i nuklearnog materijala, odnosno objekata u kojima su ti materijali smešteni;

39) *radijaciona sigurnost* jeste skup propisanih organizacionih i tehničko-tehnoloških mera koje obezbeđuju optimalno planirano izlaganje i optimalni rizik potencijalnog izlaganja jonizujućim zračenjima, koje je posledica korišćenja izvora jonizujućih zračenja, uključujući i mere zaštite od zračenja, mere za sprečavanje akcidenta, kao i mere za saniranje posledica akcidenta, ako do njega dođe;

40) *radijacioni objekti* jesu objekti u kojima se nalazi jedan ili više izvora jonizujućih zračenja čiji je rizik ozračivanja takav da može dovesti do izlaganja zaposlenih i stanovništva iznad propisanih granica;

41) *radijacioni rizik* jeste ugrožavajući zdravstveni efekat pri izlaganju jonizujućim zračenjima, uzimajući u obzir i verovatnoću takvog izlaganja, bilo koji rizik vezan za sigurnost, uključujući i ekosisteme u životnoj sredini, koji može nastati kao posledica izlaganja jonizujućim zračenjima, prisustvo radioaktivnih materijala, uključujući i radioaktivni otpad, ili njihovo ispuštanje u životnu sredinu, gubitak kontrole nad jezgrom nuklearnog reaktora, nuklearnom lančanom reakcijom, radioaktivnim izvorom ili bilo kojim drugim izvorom jonizujućih zračenja;

42) *radioaktivni materijal* jeste materijal koji sadrži jedan ili više radionuklida čija je ukupna i specifična aktivnost veća od propisanih granica;

43) *radioaktivni otpad* jeste radioaktivni materijal koji se ne planira za dalju upotrebu;

44) *radioaktivnost* jeste fizička pojava kod koje se atomi spontano raspadaju uz emisiju jedne ili više vrsta jonizujućih zračenja, kao što su alfa, beta, neutronska i gama zračenje;

45) *radionuklid* jeste nuklid odnosno atom sa definisanim atomskim brojem, atomskom masom i energetske stanjem, koji je radioaktivan;

46) *rešenje* jeste pisani akt koji Agencija za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije izdaje pravnom licu koje ispunjava uslove za obavljanje poslova zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione delatnosti ili nuklearne aktivnosti, odnosno preduzetniku koji ispunjava uslove za obavljanje radijacione delatnosti, u skladu sa ovim zakonom;

47) *skladištenje radioaktivnog otpada* jeste smeštanje radioaktivnog otpada na mestu koje je pod nadzorom ovlašćenog pravnog lica;

48) *specifična aktivnost radioaktivnog materijala* jeste aktivnost jedinice mase tog materijala;

49) *spoljašnje izlaganje* jeste izlaganje koje nastaje usled dejstva izvora jonizujućih zračenja izvan organizma čoveka;

50) *unutrašnje izlaganje* jeste izlaganje koje nastaje usled dejstva izvora jonizujućih zračenja koji se nalaze u organizmu čoveka;

51) *upravljanje radioaktivnim otpadom* jeste skup administrativnih i operativnih aktivnosti u rukovanju, tretmanu, čuvanju, skladištenju, transportu (samo unutar predviđene lokacije) i odlaganju otpada, kao i ispuštanje efluenata.

II PROGRAMI RADIJACIONE I NUKLEARNE SIGURNOSTI I BEZBEDNOSTI I PROGRAM UPRAVLJANJA RADIOAKTIVNIM OTPADOM

Vrste programa

Član 4

Radi obezbeđivanja uslova za sprovođenje politike u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbednosti i politike upravljanja radioaktivnim otpadom, Vlada, na predlog Agencije za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije, donosi Program radijacione sigurnosti i bezbednosti, Program nuklearne sigurnosti i bezbednosti i Program upravljanja radioaktivnim otpadom, u skladu sa propisom o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu.

Programima iz stava 1. ovog člana određuju se dugoročni planovi i ciljevi u vezi sa zaštitom od jonizujućih zračenja, nuklearnim aktivnostima i upravljanjem radioaktivnim otpadom, kao i sistem kontrole i fizičke zaštite nuklearnih objekata i nuklearnih materijala u skladu sa standardima i principima međunarodnih organizacija u ovoj oblasti, kao i preuzetim međunarodnim obavezama.

Agencija za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije dostavlja godišnji izveštaj o realizaciji programa iz stava 1. ovog člana Vladi i ministarstvu nadležnom za poslove zaštite od jonizujućih zračenja, ministarstvu nadležnom za poslove nuklearne sigurnosti i upravljanje radioaktivnim otpadom i telu nadležnom za nacionalnu bezbednost.

III AGENCIJA ZA ZAŠTITU OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA I NUKLEARNU SIGURNOST SRBIJE

Osnivanje

Član 5

Radi obezbeđivanja uslova za kvalitetno i efikasno sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja i mera nuklearne sigurnosti pri obavljanju radijacionih delatnosti i nuklearnih aktivnosti Vlada će osnovati Agenciju za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije (u daljem tekstu: Agencija), kao samostalnu regulatornu organizaciju koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa zakonom.

Na osnivanje i pravni položaj Agencije primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne agencije.

Saglasnost na akt kojim se utvrđuju visina plata i broj zaposlenih u Agenciji daje Vlada.

Poslovi Agencije

Član 6

Agencija je nadležna da:

- 1) donosi podzakonske propise za sprovođenje ovog zakona;
- 2) donosi Program sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini;
- 3) donosi Program za dopunsko obučavanje i osposobljavanje profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 4) donosi Program za pravovremenu najavu akcidenta;
- 5) priprema predloge programa iz člana 4. ovog zakona;
- 6) priprema predlog Plana za delovanje u slučaju akcidenta;
- 7) izrađuje uputstva i procedure potrebne za sprovođenje mera radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbednosti;
- 8) izdaje, produžava i oduzima licence za obavljanje radijacione delatnosti i nuklearne aktivnosti;
- 9) izdaje i oduzima dozvole za promet radioaktivnih i nuklearnih materijala;
- 10) izdaje, produžava i oduzima rešenja pravnim licima ili preduzetnicima za obavljanje poslova zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione delatnosti ili nuklearne aktivnosti;
- 11) izdaje potvrde o evidentiranju izvora jonizujućih zračenja;
- 12) izdaje sertifikate odgovornim licima za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 13) propisuje visinu naknade za izdavanje licenci, dozvola, rešenja, potvrda o evidentiranju i sertifikata;
- 14) vodi registar prijava i izdatih licenci, dozvola, rešenja, potvrda o evidentiranju i sertifikata;
- 15) formira i održava bazu podataka (centralni registar) o izvorima jonizujućih zračenja i korisnicima tih izvora, profesionalno izloženim licima, kao i o drugim podacima od značaja za zaštitu od jonizujućih zračenja, radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbednost;
- 16) vodi centralnu evidenciju o nuklearnim objektima, nuklearnim materijalima i radioaktivnom otpadu i vrši kontrolu evidencija koje vode korisnici;
- 17) prati obim i promenu nivoa radioaktivnosti i ocenjuje njen uticaj na stanovništvo i životnu sredinu i s tim u vezi nalaže sprovođenje potrebnih mera i prati njihovo izvršavanje;

18) objavljuje godišnji izveštaj o nivou izlaganja stanovništva jonizujućim zračenjima u Republici Srbiji;

19) vrši kontrolu ispunjenosti uslova na osnovu kojih su izdate licence, dozvole i rešenja iz tač. 8), 9) i 10) ovog stava;

20) obezbeđuje javnost u radu na sprovođenju ovog zakona i u postupku donošenja podzakonskih propisa;

21) dostavlja sredstvima javnog informisanja, nadležnim državnim organima i Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju informacije od značaja za radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbednost;

22) ostvaruje saradnju sa nadležnim državnim organima iz svog delokruga;

23) samostalno ili u saradnji sa nadležnim državnim organima ostvaruje saradnju sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju i drugim međunarodnim telima i nadležnim organima drugih država u vezi sa sprovođenjem ovog zakona;

24) daje mišljenje na zahtev nadležnih državnih organa u vezi sa pristupanjem međunarodnim konvencijama i drugim sporazumima u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbednosti;

25) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Poslove iz stava 1. tač. 1), 2), 3), 4), 8), 9), 10), 11), 12), 14), 15), 16), 17) i 21) ovog člana Agencija vrši kao poverene poslove.

IV ZAŠTITA OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA

Načela

Član 7

Zaštita od jonizujućih zračenja pri radijacionim delatnostima, nuklearnim aktivnostima i upravljanju radioaktivnim otpadom zasniva se na sledećim načelima:

1) *opravdanost primene* - uslovi i dozvoljenost vršenja postojećih i budućih radijacionih delatnosti, nuklearnih aktivnosti i aktivnosti upravljanja radioaktivnim otpadom utvrđuju se i cene prema ekonomskoj, društvenoj i drugoj koristi koju njihovo vršenje pruža društvu u odnosu na radijacione rizike koji mogu nastupiti usled njihovog vršenja, uzimajući u obzir najbolje dostupne podatke o njihovoj efikasnosti ili posledicama;

2) *optimizacija zaštite od jonizujućih zračenja* - svaka aktivnost mora biti izvedena tako da izloženost jonizujućim zračenjima bude onoliko niska koliko je to objektivno moguće postići, s obzirom na ekonomske i društvene faktore;

3) *ograničavanje individualnog izlaganja* - radijaciona delatnost mora se planirati tako da izlaganja pojedinaca budu uvek ispod propisanih granica.

Mere zaštite od jonizujućih zračenja

Član 8

Mere zaštite od jonizujućih zračenja koje se sprovode radi zaštite života i zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog dejstva jonizujućih zračenja su:

- 1) sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini;
- 2) određivanje uslova za proizvodnju, promet i korišćenje izvora jonizujućih zračenja;
- 3) obezbeđivanje i korišćenje opreme i sredstava za zaštitu od jonizujućih zračenja i kontrola efikasnosti te zaštite;
- 4) ispitivanje radioaktivnosti, ograničavanje ili zabrana proizvodnje, prometa i korišćenja proizvoda i sirovina za proizvodnju koji su kontaminirani radionuklidima iznad propisanih granica;
- 5) vođenje evidencija o izvorima jonizujućih zračenja;
- 6) vođenje evidencija o materijalima i sirovinama kojima se u tehničko-tehnološkom postupku povećava koncentracija prirodnih radionuklida iznad propisanih granica;
- 7) vođenje evidencija o izloženosti jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva;
- 8) utvrđivanje uslova rada i sprovođenje propisanih mera zaštite na radu od štetnog dejstva jonizujućih zračenja;
- 9) kontrola i praćenje zdravstvenog stanja profesionalno izloženih lica;
- 10) obučavanje i osposobljavanje kadrova u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja;
- 11) lična i kolektivna zaštita ljudi od jonizujućih zračenja;
- 12) sprovođenje i primena mera iz Plana za delovanje u slučaju akcidenta;
- 13) sakupljanje, skladištenje, tretman i odlaganje radioaktivnog otpada;
- 14) uspostavljanje sistema upravljanja kvalitetom mera zaštite od jonizujućih zračenja;
- 15) kontrola radioaktivnosti roba pri uvozu, izvozu i tranzitu;
- 16) sprečavanje nedozvoljenog prometa radioaktivnog i nuklearnog materijala;
- 17) dekontaminacija lica, radne i životne sredine.

Sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini

Član 9

Sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini (u daljem tekstu: monitoring radioaktivnosti) vrši se radi utvrđivanja prisustva radionuklida u životnoj sredini i procene nivoa izlaganja stanovništva jonizujućim zračenjima i to u redovnim uslovima, u slučaju sumnje na akcident i u toku akcidenta.

Monitoring radioaktivnosti iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa Programom sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini koji donosi Agencija.

Programom iz stava 2. ovog člana utvrđuju se mesta, vremenski intervali, vrste i načini sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini.

Na program iz stava 2. ovog člana saglasnost daje Vlada.

Uslovi za vršenje monitoringa radioaktivnosti

Član 10

Monitoring radioaktivnosti ili pojedina ispitivanja u okviru njega može da vrši pravno lice koje:

- 1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima merenja radioaktivnosti u uzorcima iz životne sredine;
- 2) ima odgovarajući laboratorijski prostor za obradu, merenja i čuvanje uzoraka;
- 3) ima standardnu laboratorijsku opremu za pripremu uzoraka;
- 4) ima specifičnu mernu opremu koja ispunjava propisane metrološke uslove;
- 5) ima odgovarajuću računarsku i softversku opremu;
- 6) je akreditovano kod nacionalnog ili međunarodnog akreditacionog tela.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši poslove iz stava 1. ovog člana.

Izveštaj o monitoringu radioaktivnosti

Član 11

Pravno lice koje vrši monitoring radioaktivnosti dužno je da dostavi Agenciji izveštaj o monitoringu radioaktivnosti u životnoj sredini najkasnije do 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu, a u slučaju akcidenta ili na zahtev Agencije, odmah.

Procena nivoa izloženosti jonizujućim zračenjima stanovništva vrši se na osnovu monitoringa radioaktivnosti iz člana 9. ovog zakona i drugih ispitivanja na zahtev Agencije.

Na osnovu rezultata monitoringa radioaktivnosti Agencija prati izlaganje stanovništva jonizujućim zračenjima, nalaže preduzimanje hitnih mera u slučaju povećanja radioaktivnosti i vrši procenu primljenih doza kod stanovništva.

Agencija objavljuje u posebnoj stručnoj publikaciji godišnji izveštaj o nivou izlaganja stanovništva jonizujućim zračenjima.

Sredstva za pokriće troškova monitoringa radioaktivnosti i procene nivoa izlaganja stanovništva jonizujućim zračenjima, kao i za procenu nivoa medicinskog izlaganja, obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije.

Granice sadržaja radionuklida

Član 12

Voda za piće, životne namirnice, stočna hrana, lekovi, predmeti opšte upotrebe, građevinski materijal i druge robe ne mogu se stavljati u promet ako sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Agencija propisuje granice sadržaja radionuklida za proizvode iz stava 1. ovog člana.

Uslovi za vršenje merenja sadržaja radionuklida

Član 13

Merenja sadržaja radionuklida u proizvodima iz člana 12. stav 1. ovog zakona može da vrši pravno lice koje:

- 1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima merenja radioaktivnosti u uzorcima iz životne sredine;
- 2) ima odgovarajući laboratorijski prostor za obradu, merenja i čuvanje uzoraka;
- 3) ima standardnu laboratorijsku opremu za pripremu uzoraka;
- 4) ima specifičnu mernu opremu koja ispunjava propisane metrološke uslove;
- 5) ima odgovarajuću računarsku i softversku opremu;
- 6) je akreditovano kod nacionalnog ili međunarodnog akreditacionog tela.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši poslove iz stava 1. ovog člana.

Povećanja koncentracije prirodnih radionuklida u tehničko-tehnološkom postupku

Član 14

Pravno lice ili preduzetnik kome u tehničko-tehnološkom postupku proizvodnje dolazi do povećanja koncentracije prirodnih radionuklida iznad granica propisanih za kontaminaciju životne sredine, dužno je da o tome vodi evidenciju i da je dostavi Agenciji.

Agencija propisuje sadržaj i rokove dostavljanja evidencije iz stava 1. ovog člana i utvrđuje spisak pravnih lica i preduzetnika kojima u tehničko-tehnološkom postupku proizvodnje dolazi do povećanja koncentracije prirodnih radionuklida iznad granica propisanih za kontaminaciju životne sredine.

Agencija je dužna da na osnovu dostavljene evidencije proceni stepen ugroženosti zdravlja ljudi i životne sredine i naloži sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja.

Troškove sprovođenja mera zaštite od jonizujućih zračenja snosi pravno lice ili preduzetnik iz stava 1. ovog člana.

Program za pravovremenu najavu akcidenta

Član 15

Radi pravovremenog otkrivanja akcidenta koji ugrožava ili može ugroziti teritoriju Republike Srbije uspostavlja se sistem pravovremene najave akcidenta koji obezbeđuje neprekidno merenje jačine ambijentalne ekvivalentne doze, na osnovu Programa za pravovremenu najavu akcidenta koji donosi Agencija.

Na program iz stava 1. ovog člana saglasnost daje Vlada.

Uslovi za vršenje merenja radi pravovremene najave akcidenta

Član 16

Merenja radi pravovremene najave akcidenta može da vrši pravno lice koje:

- 1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima merenja radioaktivnosti u uzorcima iz životne sredine;
- 2) ima odgovarajući laboratorijski prostor za obradu, merenja i čuvanje uzoraka;
- 3) ima standardnu laboratorijsku opremu za pripremu uzoraka;
- 4) ima specifičnu mernu opremu koja ispunjava propisane metrološke uslove;
- 5) ima odgovarajuću računarsku i softversku opremu;
- 6) je akreditovano kod nacionalnog ili međunarodnog akreditacionog tela.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši merenja iz stava 1. ovog člana.

Sredstva za sprovođenje programa iz člana 15. ovog zakona i troškovi merenja radi pravovremene najave akcidenta obezbeđuju se iz prihoda Agencije i budžeta Republike Srbije.

Projekat mera radijacione sigurnosti i bezbednosti

Član 17

Projekat mera radijacione sigurnosti i bezbednosti je sastavni deo tehničke dokumentacije za objekte u kojima se koriste ili će se koristiti izvori jonizujućih zračenja, a čijom se realizacijom obezbeđuje da takvi objekti ispunjavaju propisani nivo zaštite profesionalno izloženih lica, stanovništva i životne sredine od jonizujućih zračenja.

Agencija propisuje sadržaj projekta iz stava 1. ovog člana za svaku radijacionu delatnost.

Agencija daje saglasnost na projekat mera radijacione sigurnosti i bezbednosti.

Uslovi za izradu projekta mera radijacione sigurnosti i bezbednosti

Član 18

Izradu projekta mera radijacione sigurnosti i bezbednosti može da vrši pravno lice koje:

- 1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na diplomskim akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima projektovanja mera zaštite od jonizujućih zračenja;
- 2) ima odgovarajući prostor za računarsku opremu i projektnu dokumentaciju;
- 3) ima računarsku i softversku opremu za evaluaciju i obradu podataka i odgovarajuće standardizovane programe za projektovanje i proračun mera zaštite od jonizujućih zračenja.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši projektovanje mera radijacione sigurnosti i bezbednosti.

Merenja radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima

Član 19

Radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva vrše se propisana merenja, u skladu sa ovim zakonom.

Agencija propisuje vrste, način i vremenske intervale merenja radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva.

Merenja radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva može da vrši pravno lice koje:

- 1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na diplomskim akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima merenja radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima;
- 2) ima odgovarajući laboratorijski prostor za obradu, merenja i čuvanje uzoraka;
- 3) ima standardnu laboratorijsku opremu za pripremu uzoraka;
- 4) ima specifičnu mernu opremu koja ispunjava propisane metrološke uslove;
- 5) ima odgovarajuću računarsku i softversku opremu;
- 6) je akreditovano kod nacionalnog ili međunarodnog akreditacionog tela.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši merenja iz stava 1. ovog člana.

Procena nivoa izlaganja profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva

Član 20

Pravno lice iz člana 19. stav 3. ovog zakona dužno je da sprovodi propisana merenja iz člana 19. ovog zakona i da vodi evidenciju o izvršenim merenjima radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva i da izveštaj o tim merenjima dostavi Agenciji.

Agencija propisuje sadržaj izveštaja o merenjima iz stava 1. ovog člana, način vođenja evidencije, rokove čuvanja evidencije, kao i postupak obaveštavanja nadležnih organa.

Program za dopunsko obučavanje i osposobljavanje

Član 21

Radi sprovođenja dopunskog obučavanja i osposobljavanja u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, Agencija donosi Program za dopunsko obučavanje i osposobljavanje profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja i objavljuje ga u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Na program iz stava 1. ovog člana saglasnost daje Vlada.

Uslovi za vršenje dopunskog obučavanja i osposobljavanja

Član 22

Dopunsko obučavanje i osposobljavanje profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja u skladu sa programom iz člana 21. ovog zakona može da vrši pravno lice koje:

1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na diplomskim akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva u sprovođenju mera zaštite od jonizujućih zračenja;

2) ima odgovarajući prostor, nastavna sredstva i opremu za praktičan rad i sprovođenje obuke i obrazovanja u skladu sa programom iz člana 21. ovog zakona.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši dopunsko obučavanje i osposobljavanje profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja.

Merenja radi kontrole sistema upravljanja kvalitetom

Član 23

Merenja radi kontrole sistema upravljanja kvalitetom mera zaštite od jonizujućih zračenja može da vrši pravno lice koje:

1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na diplomskim akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima merenja radi kontrole kvaliteta sprovođenja mera zaštite od jonizujućih zračenja;

2) ima odgovarajući prostor za obradu, merenja i čuvanje uzoraka;

3) ima standardnu laboratorijsku opremu za pripremu uzoraka;

4) ima specifičnu mernu opremu koja ispunjava propisane metrološke uslove;

5) ima odgovarajuću računarsku i softversku opremu;

6) primenjuje akreditovane metode ispitivanja i sistem upravljanja kvalitetom.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši poslove iz stava 1. ovog člana.

Dekontaminacija radne i životne sredine

Član 24

Dekontaminaciju radne i životne sredine može da vrši pravno lice koje:

1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na diplomskim akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima sprovođenja mera zaštite od jonizujućih zračenja;

2) ima odgovarajući laboratorijski prostor za dekontaminaciju i prostor za privremeno čuvanje radioaktivnog otpadnog materijala;

3) ima lična zaštitna sredstva;

4) ima specifičnu prenosivu mernu opremu koja ispunjava propisane metrološke uslove, kao i odgovarajuća dekontaminaciona sredstva i opremu;

5) ima specijalno vozilo za prevoz radioaktivnog materijala.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši dekontaminaciju radne i životne sredine.

Dekontaminacija lica

Član 25

Dekontaminaciju lica (u daljem tekstu: humana dekontaminacija) može da vrši pravno lice koje:

1) ima zaposleno lice sa visokim obrazovanjem stečenim na diplomskim akademskim studijama, u prirodno-matematičkim ili tehničko-tehnološkim naukama, sa tri godine radnog iskustva na poslovima sprovođenja mera zaštite od jonizujućih zračenja;

2) ima odgovarajući laboratorijski prostor za humanu dekontaminaciju i prostor za privremeno čuvanje radioaktivnog otpadnog materijala;

3) ima specifičnu mernu opremu koja ispunjava propisane metrološke uslove;

4) ima odgovarajuća standardizovana sredstva za humanu dekontaminaciju.

Agencija propisuje bliže uslove koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši humanu dekontaminaciju.

Ovlašćenje za vršenje poslova zaštite od jonizujućih zračenja

Član 26

Na osnovu ispunjenosti propisanih uslova Agencija rešenjem ovlašćuje pravno lice za vršenje poslova iz čl. 10, 13, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 25. i 70. ovog zakona.

Rešenje za vršenje poslova iz stava 1. ovog člana izdaje se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva i dokumentacije kojom se dokazuje ispunjenost propisanih uslova.

Rešenje se izdaje sa rokom važnosti od pet godina i neprenosivo je.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da prijavi Agenciji svaku promenu podataka o ispunjenosti uslova na osnovu kojih je izdato rešenje.

Ovlašćeno pravno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da 60 dana pre isteka važenja rešenja podnese zahtev Agenciji za produženje važenja rešenja.

Produženje važenja rešenja vrši se na isti vremenski period i pod istim uslovima na osnovu kojih je izdato prethodno rešenje.

Na rešenje koje Agencija izda pravnom licu u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove zaštite od jonizujućih zračenja.

Rešenje ministra iz stava 7. ovog člana je konačno.

Spisak ovlašćenih pravnih lica za obavljanje poslova iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

O izdatim rešenjima Agencija vodi evidenciju.

Oduzimanje ovlašćenja pre isteka roka važnosti

Član 27

Agencija će ovlašćenom pravnom licu oduzeti ovlašćenje i pre isteka roka važnosti rešenja, ako:

- 1) prestane da ispunjava neke od propisanih uslova na osnovu kojih je izdato rešenje;
- 2) ne obavesti Agenciju o akcidentu koji je uočio u vršenju poslova u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja;
- 3) utvrdi da ne vrši poslove u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja u skladu sa ovim zakonom, odnosno ako u određenom roku ne otkloni nedostatke i nepravilnosti u radu;
- 4) ne vrši propisana merenja ili prikrije podatke ili dostavi netačne podatke koji su bitni za preduzimanje mera zaštite od jonizujućih zračenja.

Evidencija o obavljenim poslovima

Član 28

Ovlašćeno pravno lice iz člana 26. stav 1. ovog zakona dužno je da vodi evidenciju o izvršenim poslovima iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja i da podatke iz te evidencije dostavlja Agenciji najkasnije do 31. januara tekuće godine za prethodnu godinu.

Obrazac i sadržaj evidencije iz stava 1. ovog člana propisuje Agencija.

Uslovi za obavljanje radijacione delatnosti

Član 29

Pravno lice, odnosno preduzetnik može da obavlja radijacionu delatnost ako ispunjava sledeće uslove:

- 1) da objekti i prostorije u kojima se proizvode i skladište izvori jonizujućih zračenja ili sa njima rade, odgovaraju tehničkim, sigurnosnim i drugim propisanim uslovima koji obezbeđuju zaštitu ljudi i životne sredine od jonizujućih zračenja;
- 2) da licima koja rade sa izvorima jonizujućih zračenja obezbedi odgovarajuća sredstva za zaštitu od jonizujućih zračenja, kao i opremu za merenje jonizujućih zračenja;
- 3) da ima, u zavisnosti od vrste radijacione delatnosti koju obavlja, zaposlena lica koja imaju propisanu stručnu spremu i ispunjavaju propisane zdravstvene uslove za rad sa izvorima jonizujućih zračenja;
- 4) da sprovodi mere kojima se sprečava da radioaktivni otpad prouzrokuje kontaminaciju životne sredine;
- 5) da obezbedi radioaktivni materijal, rendgen aparate i druge uređaje koji proizvode jonizujuća zračenja i da ih koristi i stavlja u promet, u skladu sa propisanim uslovima;
- 6) da sprovodi i druge mere zaštite od jonizujućih zračenja za obavljanje radijacione delatnosti utvrđene ovim zakonom.

Agencija propisuje bliže uslove iz stava 1. ovog člana koje mora da ispunjava pravno lice, odnosno preduzetnik za obavljanje radijacione delatnosti.

Licenca za obavljanje radijacione delatnosti

Član 30

Na osnovu ispunjenosti propisanih uslova iz člana 29. ovog zakona Agencija pravnom licu, odnosno preduzetniku izdaje licencu za obavljanje radijacione delatnosti.

Pravno lice, odnosno preduzetnik ne može otpočeti obavljanje radijacione delatnosti ako za takvu delatnost prethodno ne pribavi licencu za obavljanje radijacione delatnosti.

Licenca za obavljanje radijacione delatnosti izdaje se rešenjem u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva sa dokumentacijom kojom se dokazuje ispunjenost propisanih uslova za obavljanje radijacione delatnosti.

Licenca za obavljanje radijacione delatnosti se izdaje na pet godina.

Pravno lice, odnosno preduzetnik obavezan je da prijavi Agenciji svaku promenu podataka o ispunjenosti uslova na osnovu kojih je dobio licencu za obavljanje radijacione delatnosti.

Pravno lice, odnosno preduzetnik dužan je da najkasnije 60 dana pre isteka važenja licence za obavljanje radijacione delatnosti podnese zahtev Agenciji za produženje roka važenosti licence.

Produženje važenja licence za obavljanje radijacione delatnosti se vrši na isti vremenski period i pod istim uslovima na osnovu kojih je izdata licenca.

Na rešenje Agencije o izdavanju, odnosno produženju važenja licence za obavljanje radijacione delatnosti može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove zaštite od jonizujućih zračenja.

Rešenje ministra iz stava 8. ovog člana je konačno.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja

Član 31

Pravno lice, odnosno preduzetnik koji je dobio licencu za obavljanje radijacione delatnosti dužno je da odredi lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja dužno je da: sprovodi unutrašnji nadzor nad primenom mera zaštite od jonizujućih zračenja; brine o sprovođenju lične dozimetrijske kontrole i nabavci zaštitnih sredstava; brine o sprovođenju zdravstvene kontrole nad profesionalno izloženim licima; brine o stručnoj osposobljenosti zaposlenih za sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja; brine o redovnoj kontroli nad izvorima jonizujućih zračenja u propisanim rokovima; organizuje preduzimanje zaštitnih mera u slučaju akcidenta; obezbeđuje vođenje evidencija; prisustvuje inspekcijском nadzoru i obavlja druge poslove u vezi sa izvorima jonizujućih zračenja koje odredi Agencija ili na koje je obavezno prema odredbama ovog zakona.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja mora da ima završenu najmanje srednju školu odgovarajuće struke, radno iskustvo u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja i dopunsku osposobljenost i obučenost, u skladu sa programom iz člana 21. stav 1. ovog zakona.

Agencija propisuje vrstu i stepen stručne spremlje lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja, radno iskustvo u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja i dopunsku osposobljenost i obučenost, u zavisnosti od radijacione delatnosti.

Na osnovu ispunjenosti propisanih uslova Agencija licu odgovornom za zaštitu od jonizujućih zračenja izdaje sertifikat.

Potvrda o evidentiranju

Član 32

Pravno lice, odnosno preduzetnik koji obavlja delatnost malog radijacionog rizika, odnosno koristi izvore jonizujućih zračenja niske aktivnosti nije dužan da pribavi licencu za takvu vrstu delatnosti, ali je obavezan da pribavi od Agencije potvrdu o evidentiranju takvih izvora.

Agencija utvrđuje izvore jonizujućih zračenja za čije je korišćenje pravno lice, odnosno preduzetnik dužan da pribavi potvrdu o evidentiranju, kao i izvore jonizujućih zračenja za čije korišćenje nije dužan da pribavi potvrdu o evidentiranju.

Obaveze nosioca licence za obavljanje radijacione delatnosti

Član 33

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti dužan je da:

- 1) redovno održava i servisira izvore jonizujućih zračenja;
- 2) vodi propisanu evidenciju o izvorima jonizujućih zračenja;
- 3) prijavi Agenciji sve promene vezane za rad izvora jonizujućih zračenja od značaja za radijacionu sigurnost i bezbednost;
- 4) prijavi Agenciji prestanak korišćenja izvora jonizujućih zračenja, kao i način njegovog čuvanja, skladištenja i mogućnost trajnog odlaganja;
- 5) prijavi Agenciji svaku promenu u odnosu na propisane uslove na osnovu kojih mu je izdata licenca za obavljanje radijacione delatnosti;
- 6) sprovodi i druge mere zaštite od jonizujućih zračenja utvrđene ovim zakonom.

Obaveze prema profesionalno izloženim licima

Član 34

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti, dužan je da profesionalno izloženim licima obezbedi ličnu dozimetrijsku kontrolu, da ih opremi ličnim zaštitnim sredstvima, da obezbedi proveravanje ispravnosti tih sredstava i njihovo pravilno korišćenje, da ih upućuje na redovne zdravstvene preglede, kao i na dopunsko obučavanje i osposobljavanje, u skladu sa programom iz člana 21. stav 1. ovog zakona.

Nosilac licence iz stava 1. ovog člana dužan je da, zavisno od vrste radijacione delatnosti, odnosno nuklearne aktivnosti, sprovodi propisana merenja iz člana 19. st. 1. i 2. ovog zakona, radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica.

Obaveza čuvanja radioaktivnog otpada

Član 35

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti, dužan je da zavisno od vrste radijacione delatnosti, odnosno nuklearne aktivnosti, radioaktivni otpad koji je nastao pri radu privremeno čuva na propisan način u svom spremištu najduže godinu dana i da ga najkasnije do isteka tog roka preda nosiocu licence za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada.

Agencija propisuje način privremenog čuvanja radioaktivnog otpada iz stava 1. ovog člana.

Obaveza vođenja evidencije

Član 36

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti, dužan je da vodi evidenciju i da Agenciji dostavi propisane podatke o izvorima jonizujućih zračenja, o profesionalno izloženim licima i o radioaktivnom otpadu.

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti u medicinske svrhe, dužan je da, pored evidencije iz stava 1. ovog člana, vodi i evidenciju o izloženosti pacijenata jonizujućim zračenjima.

Obrazac i sadržaj evidencije iz st. 1. i 2. ovog člana propisuje Agencija.

Agencija vodi centralni registar o izvorima jonizujućih zračenja, nosiocima licenci, profesionalno izloženim licima i o radioaktivnom otpadu.

Obaveza upravljanja kvalitetom

Član 37

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti i ovlašćena pravna lica dužni su da uspostave i sprovedu sistem upravljanja kvalitetom mera zaštite od jonizujućih zračenja.

U zavisnosti od radijacione delatnosti, odnosno nuklearne aktivnosti koju obavlja nosilac licence, odnosno od poslova koje u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja obavlja ovlašćeno pravno lice, Agencija propisuje način, vrste i vremenske intervale u kojima se vrše merenja radi kontrole sistema upravljanja kvalitetom mera zaštite od jonizujućih zračenja.

Obaveza sprovođenja dekontaminacije

Član 38

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti, dužan je da odmah sprovede i snosi troškove dekontaminacije lica, radne i životne sredine do čije kontaminacije je došlo usled radijacione delatnosti, odnosno nuklearne aktivnosti, kao i da snosi administrativne troškove utvrđivanja neposredne opasnosti nastupanja kontaminacije i/ili porekla kontaminacije.

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti, dužan je da nadoknadi troškove sprovođenja radnji iz stava 1. ovog člana, ukoliko ih je preuzeo i sproveo nadležni organ.

Agencija propisuje granice kontaminacije lica, radne i životne sredine i načine sprovođenja dekontaminacije.

Nosilac licence iz stava 1. ovog člana koji je odgovoran za kontaminaciju, kao i ovlašćeno pravno lice koje sprovodi dekontaminaciju dužni su da o tome odmah dostave izveštaj Agenciji.

Agencija obaveštava profesionalno izložena lica i javnost o mogućim štetnim posledicama izlaganja jonizujućim zračenjima usled kontaminacije.

Odgovornost za nastalu štetu

Član 39

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti odgovora za štetu nastalu usled radijacione delatnosti ili nuklearne aktivnosti, u skladu sa načelom objektivne odgovornosti.

U slučaju kada se ne može odmah utvrditi nosilac licence koji je odgovoran za kontaminaciju, troškove dekontaminacije i nastale štete koje je neophodno odmah pokriti, snosi Republika Srbija.

Nosilac licence za koga je utvrđeno da je odgovoran za kontaminaciju dužan je da sredstva u visini troškova dekontaminacije uplati na račun budžeta Republike Srbije.

Uslovi za rad profesionalno izloženih lica

Član 40

Profesionalno izložena lica moraju da imaju propisanu stručnu spremu i moraju biti osposobljena za rad i sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja.

Profesionalno izložena lica moraju da ispunjavaju zdravstvene uslove i dužna su da izvrše zdravstveni pregled pre stupanja na rad, u toku rada, u slučaju akcidenta, po potrebi i nakon prestanka rada u nuklearnom objektu ili sa izvorima jonizujućih zračenja.

Zdravstvene preglede lica iz stava 2. ovog člana vrši zdravstvena ustanova koja za to ispunjava uslove utvrđene propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita.

Stepen stručne spreme, osposobljenost za rad i sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja i zdravstvene uslove profesionalno izloženih lica propisuje Agencija.

Zabrane i ograničenja za rad sa izvorima jonizujućih zračenja

Član 41

Zabranjuje se rad sa izvorima jonizujućih zračenja:

- 1) licima mlađim od 18 godina;
- 2) ženama za vreme trudnoće;
- 3) ženama za vreme dojenja deteta, ako rade sa otvorenim izvorima jonizujućih zračenja.

Zabranjeno je izlaganje jonizujućim zračenjima iznad granica propisanih za stanovništvo licima mlađim od 18 godina, osim licima starijim od 16 godina, za vreme propisane obuke u toku redovnog školovanja za rad sa izvorima jonizujućih zračenja.

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti je dužan da obezbedi nivo zaštite tako da spreči izlaganje iznad granica propisanih za stanovništvo:

1) zaposlenim ženama za vreme trudnoće;

2) zaposlenim ženama za vreme dojenja deteta, ako rade sa otvorenim izvorima jonizujućih zračenja.

Granice izlaganja

Član 42

Profesionalno izložena lica, lica na školovanju i stanovništvo ne mogu biti izloženi jonizujućim zračenjima iznad propisanih granica.

Agencija propisuje granice izlaganja jonizujućim zračenjima za profesionalno izložena lica, lica na školovanju i stanovništvo.

Radijacione delatnosti i nuklearne aktivnosti u medicini

Član 43

Radijacione delatnosti i nuklearne aktivnosti u medicini mogu da se obavljaju na propisan način, ako doktor medicine odgovarajuće specijalnosti izvrši procenu medicinske opravdanosti i odobri dijagnostički ili terapijski postupak uz sprovođenje principa i mera zaštite od jonizujućih zračenja.

Granice izlaganja za profesionalno izložena lica i stanovništvo ne odnose se na izlaganje pacijenata u medicinske svrhe.

Uslove za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nuklearne aktivnosti u medicini, kao i način zaštite pacijenata prilikom medicinskog izlaganja radi sprovođenja dijagnostičkog ili terapijskog postupka propisuje Agencija.

Procena nivoa medicinskog izlaganja

Član 44

Radi procene nivoa medicinskog izlaganja jonizujućim zračenjima vrše se posebna merenja na zahtev Agencije.

Agencija propisuje vrste i način merenja za procenu nivoa medicinskog izlaganja jonizujućim zračenjima.

Zabrana sistematskog rendgenskog snimanja stanovništva

Član 45

Zabranjeno je sistematsko rendgensko snimanje stanovništva, osim u izuzetnim slučajevima, ako takvu meru propiše ministarstvo nadležno za poslove zdravlja, uz pribavljenu saglasnost Agencije o ispunjenosti mera zaštite od jonizujućih zračenja za sistematsko rendgensko snimanje stanovništva.

V NUKLEARNA SIGURNOST I BEZBEDNOST

Mere nuklearne sigurnosti i bezbednosti

Član 46

Mere nuklearne sigurnosti i bezbednosti koje se preduzimaju kod svih aktivnosti u vezi sa nuklearnim objektima, nuklearnim materijalima, radioaktivnim otpadom, kao i u slučaju akcidenta, jesu:

- 1) obezbeđivanje uslova za lociranje, projektovanje, izgradnju, probni rad, puštanje u rad, korišćenje, trajan prestanak rada i dekomisiju nuklearnih objekata;
- 2) ispunjavanje kriterijuma za ocenu sigurnosti nuklearnih objekata;
- 3) obezbeđivanje uslova za promet i korišćenje nuklearnih materijala;
- 4) obezbeđivanje i sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja u nuklearnom objektu i njegovoj okolini;
- 5) utvrđivanje propisanih uslova koje moraju ispunjavati lica koja rade u nuklearnom objektu;
- 6) obezbeđivanje uslova za sakupljanje, evidentiranje, obrađivanje, skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada;
- 7) fizička zaštita nuklearnog objekta;
- 8) sprečavanje nedozvoljenog prometa nuklearnih materijala;
- 9) obezbeđivanje uslova za sprovođenje Plana delovanja u slučaju akcidenta.

Uslovi za lociranje, projektovanje, izgradnju, probni rad, puštanje u rad, korišćenje, trajan prestanak rada i dekomisiju nuklearnih objekata

Član 47

Prilikom lociranja, projektovanja, izgradnje, probnog rada, puštanja u rad, korišćenja, trajnog prestanka rada i dekomisije nuklearnih objekata, preduzimaju se sledeće mere nuklearne sigurnosti i bezbednosti:

- 1) utvrđivanje propisanih uslova za lociranje, projektovanje, izgradnju, probni rad, puštanje u rad, korišćenje, trajan prestanak rada i dekomisiju nuklearnog objekta;

- 2) utvrđivanje propisanih kriterijuma za ocenu sigurnosti nuklearnog objekta;
- 3) utvrđivanje propisanih uslova za promet i korišćenje nuklearnih materijala;
- 4) utvrđivanje propisanih uslova koje moraju ispunjavati lica koja rade u nuklearnom objektu;
- 5) obezbeđivanje i sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja u nuklearnom objektu i njegovoj okolini;
- 6) utvrđivanje propisanih uslova i kriterijuma za sakupljanje, evidentiranje, skladištenje, tretman i odlaganje radioaktivnog otpada;
- 7) fizička zaštita i druge mere bezbednosti nuklearnog objekta i nuklearnih materijala;
- 8) sprovođenje i primena propisanih mera u slučaju nuklearnog akcidenta.

Agencija propisuje uslove, kriterijume i mere iz stava 1. ovog člana.

Lociranje i izgradnja nuklearnog objekta

Član 48

Nuklearni objekat se može graditi samo na lokaciji za koju je donet prostorni i urbanistički plan, u skladu sa programima iz člana 4. ovog zakona, propisima kojima se uređuje planiranje i izgradnja objekata i propisima kojima se uređuje postupak procene uticaja na životnu sredinu.

Narodna skupština, na predlog Vlade, razmatra opravdanost izgradnje nuklearnog objekta i o svom stavu obaveštava Vladu.

Upravljanje nuklearnim objektima

Član 48a

Upravljanje nuklearnim objektima u Republici Srbiji je delatnost od opšteg interesa.

Za obavljanje delatnosti iz stava 1. ovog člana osniva se javno preduzeće.

Sredstva za osnivanje i rad javnog preduzeća iz stava 2. ovog člana čini deo sredstava u državnoj svojini, u institutima čiji je osnivač Republika Srbija, i to: objekti, oprema i uređaji Instituta za nuklearne nauke Vinča i Instituta za tehnologiju nuklearnih i drugih mineralnih sirovina, a koji su u funkciji obavljanja delatnosti upravljanja nuklearnim objektima za koje se osniva javno preduzeće.

Licenca za obavljanje nuklearne aktivnosti

Član 49

Nuklearni objekat se može locirati, projektovati, izgraditi, pustiti u probni rad, pustiti u rad, koristiti, trajno prestati sa radom i započeti njegova dekomisija samo uz prethodno pribavljenu licencu za obavljanje nuklearne aktivnosti koju izdaje Agencija.

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da pribavi licencu Agencije i za svaku izmenu ili modifikaciju u toku lociranja, projektovanja, izgradnje, puštanja u probni rad, puštanja u rad, korišćenja, trajnog prestanka rada i dekomisije nuklearnog objekta.

Zahtev za dobijanje licence iz stava 1. ovog člana i potrebnu dokumentaciju pravno lice podnosi Agenciji.

Uz zahtev za izdavanje licence iz stava 1. ovog člana podnosilac zahteva dužan je da dostavi i mišljenje organa nadležnog za zaštitu životne sredine o analizi uticaja nuklearnog objekta na životnu sredinu.

Licenca iz st. 1. i 2. ovog člana može se izdati kada se utvrdi da su ispunjene sve propisane mere nuklearne sigurnosti, a na osnovu izveštaja o nuklearnoj sigurnosti i druge propisane dokumentacije, koju, za svaku nuklearnu aktivnost pojedinačno, propisuje Agencija.

Licenca iz st. 1. i 2. ovog člana se izdaje rešenjem u roku od 90 dana od dana podnošenja zahteva za izdavanje licence.

Licenca iz stava 1. ovog člana se izdaje na tri godine.

Rešenje kojim se izdaje licenca objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Pravno lice obavezno je da prijavi Agenciji svaku promenu podataka o ispunjenosti uslova na osnovu kojih je dobio licencu za obavljanje nuklearne aktivnosti.

Pravno lice dužno je da najkasnije 60 dana pre isteka važenja licence za obavljanje nuklearne aktivnosti podnese zahtev Agenciji za produženje roka važnosti licence.

Produženje važenja licence za obavljanje nuklearne aktivnosti se vrši na isti vremenski period i pod istim uslovima na osnovu kojih je prethodno izdata licenca.

Na rešenje Agencije o izdavanju, odnosno produženju važenja licence može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove nuklearne sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom.

Rešenje ministra iz stava 12. ovog člana je konačno.

Izveštaj o nuklearnoj sigurnosti

Član 50

Izveštaj o nuklearnoj sigurnosti iz člana 49. stav 5. ovog zakona obavezno sadrži:

1) analizu mogućeg uticaja nuklearnog objekta na životnu sredinu i mogućeg uticaja događaja u životnoj sredini na taj objekat;

- 2) opis projekta nuklearnog objekta u izgradnji ili opis postojećeg stanja nuklearnog objekta (projekat izvedenog stanja);
- 3) podatke o kvalitetu ugrađene opreme i građevinskog materijala, kao i drugu tehničku dokumentaciju o nuklearnom objektu koja se odnosi na njegovo postojeće stanje;
- 4) procenu mogućih akcidenata i mere koje su neophodne za njihovu prevenciju, kao i mere za sanaciju posledica u slučaju akcidenta;
- 5) plan za upravljanje radioaktivnim otpadom;
- 6) opis sistema za fizičku zaštitu nuklearnog objekta i drugih mera bezbednosti;
- 7) drugu propisanu dokumentaciju.

Izveštaj o nuklearnoj sigurnosti mora se dopunjavati u skladu sa izmenama koje nastaju u projektu u toku izgradnje, probnog rada, puštanja u rad, korišćenja i trajnog prestanka rada nuklearnog objekta, tako da se izveštaj uvek odnosi na postojeće stanje nuklearnog objekta.

Izveštaj o nuklearnoj sigurnosti za dekomisiju nuklearnog objekta mora se kontinualno revidirati i dopunjavati u skladu sa promenama na lokaciji i nuklearnom objektu, izmenama u tehnologiji ili propisanim procedurama koje nastaju u procesu dekomisije.

Primena standarda i tehničkih normativa

Član 51

Nuklearni objekat se projektuje, izgrađuje, pušta u probni rad, pušta u rad, koristi, održava i trajno prestaje sa radom po propisanim standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta proizvoda i usluga koji obezbeđuju propisanu nuklearnu sigurnost i bezbednost objekta.

Materijal i oprema za izgradnju i održavanje nuklearnog objekta moraju u pogledu kvaliteta odgovarati propisanim standardima, tehničkim normativima, odnosno normama kvaliteta, a kvalitet usluga pri izgradnji i održavanju tih objekata mora odgovarati propisanim normativima.

Probni rad, puštanje u rad i korišćenje nuklearnog objekta

Član 52

Rad nuklearnog objekta mora se odvijati prema pogonskim i drugim tehničkim uputstvima koja se odnose na sve pogonske režime, na rukovanje nuklearnim materijalima i transport tih materijala, na održavanje i nadzor nad tehničkim sistemima, na unutrašnju kontrolu i na postupke u slučaju akcidenta.

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je, da u skladu sa odredbama ovog zakona, donese i primenjuje uputstva i druge akte koji se odnose na rad nuklearnog objekta, a naročito na:

- 1) rad i postupke pri puštanju u rad, pri redovnom pogonu i pri zaustavljanju rada nuklearnog objekta ili njegovih delova;
- 2) rad i postupke pri održavanju, popravkama, pregledima i tehničkim kontrolama opreme;
- 3) rad i postupke rukovanja sa radioaktivnim otpadnim materijalima;
- 4) postupke praćenja radioaktivnosti u nuklearnom objektu i njegovoj okolini;
- 5) organizaciju, rad i mere zaštite od jonizujućih zračenja u nuklearnom objektu i službi prve pomoći;
- 6) program obezbeđivanja kvaliteta radova i opreme za siguran rad nuklearnog objekta;
- 7) plan i program mera u slučaju nuklearnog akcidenta i drugih akcidenata u nuklearnom objektu;
- 8) program mera i postupke u slučaju trajnog prestanka rada nuklearnog objekta;
- 9) program obuke osoblja.

Na uputstva i druge akte iz stava 2. ovog člana nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da prethodno pribavi saglasnost Agencije.

Obaveza dostavljanja izveštaja Agenciji

Član 53

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da Agenciji dostavlja izveštaje o:

- 1) svakoj nameravanoj i izvršenoj promeni postupka iz člana 52. stav 2. tačka 1) ovog zakona, opreme ili načina rada, za koje su određeni uslovi ili pogonska ograničenja;
- 2) kvarovima opreme i akcidentima na nuklearnom objektu i preduzetim merama za otklanjanje posledica akcidenta;
- 3) greškama osoblja u upravljanju nuklearnim objektom;
- 4) prekoračenju propisanih količina i aktivnosti ispuštanja gasovitih ili tečnih radioaktivnih otpadnih materijala ili o odstupanju od propisanih uslova pod kojima se oni mogu ispuštati;
- 5) drugim okolnostima značajnim za sigurnost i bezbednost nuklearnog objekta.

Nosilac licence iz stava 1. ovog člana dužan je da dostavlja Agenciji redovne izveštaje o radu nuklearnog objekta u rokovima i na način koji propiše Agencija.

Nosilac licence iz stava 1. ovog člana dužan je da na zahtev Agencije dostavi svaku informaciju o preduzetim merama nuklearne sigurnosti i svim drugim aktivnostima u vezi sa sprovođenjem ovog zakona.

Trajan prestanak rada i dekomisija nuklearnog objekta

Član 54

U slučaju trajnog prestanka rada i dekomisije nuklearnog objekta nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da, u roku koji odredi Agencija, sprovede odgovarajuće mere sanacije na lokaciji i objektu i u njegovoj okolini.

Služba zaštite od jonizujućih zračenja

Član 55

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti je dužan da organizuje službu zaštite od jonizujućih zračenja.

Sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini u okolini nuklearnog objekta

Član 56

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da na propisan način i po propisanim uslovima vrši sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini u okolini nuklearnog objekta.

Agencija propisuje način i uslove za sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini u okolini nuklearnog objekta.

Sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini u okolini nuklearnog objekta finansira vlasnik nuklearnog objekta.

Uslovi za lica koja rukuju nuklearnim materijalima

Član 57

Nuklearnim materijalima mogu da rukuju samo lica koja su stručno osposobljena za rukovanje tim materijalima.

Agencija propisuje uslove koje moraju ispunjavati lica iz stava 1. ovog člana.

Lica koja nisu stručno osposobljena da rukuju nuklearnim materijalima, odnosno radioaktivnim otpadom, mogu pod nadzorom lica koja su za to stručno osposobljena, samo prenositi, utovariti, istovarati i skladištiti te materijale, i to ako su prethodno upoznati sa načinom takvog rada, opasnostima i merama zaštite.

Evidencija i kontrola nuklearnih materijala

Član 58

Nosilac licence koji proizvodi, prerađuje, koristi ili skladišti nuklearne materijale dužan je da vodi propisanu evidenciju o tim materijalima u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima i da podatke iz te evidencije dostavlja Agenciji.

Agencija propisuje način vođenja evidencije o nuklearnim materijalima iz stava 1. ovog člana.

Agencija vodi centralnu evidenciju o nuklearnim materijalima i vrši kontrolu evidencija koju vodi nosilac licence iz stava 1. ovog člana.

Kontrola i nadzor Međunarodne agencije za atomsku energiju

Član 59

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da omogući, da predstavnici Međunarodne agencije za atomsku energiju, u skladu sa međunarodnim sporazumima vrše kontrolu i nadzor nad nuklearnim materijalima iz člana 58. ovog zakona.

Radi vršenja kontrole i nadzora iz stava 1. ovog člana nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da obezbedi:

1) mesto i instalacije za postavljanje i nesmetano funkcionisanje propisane opreme za kontrolu nuklearnih materijala;

2) stavljanje plombe i druge propisane opreme za kontrolu i nadzor nad nuklearnim materijalima.

Nosilac licence iz stava 1. ovog člana dužan je da obezbedi nepovredivost plombe i uslove za nesmetano funkcionisanje opreme za kontrolu i nadzor nuklearnih materijala.

Integralni sistem upravljanja kvalitetom

Član 60

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti mora da uspostavi i sprovodi integralni sistem upravljanja kvalitetom.

Nosilac licence iz stava 1. ovog člana dužan je da planski i sistematično primenjuje mere integralnog sistema upravljanja kvalitetom koje treba da obezbede da se svi tehnički, konstrukcioni, organizacioni i ljudski faktori drže pod kontrolom, od identifikacije zahteva sigurnosti do procene ispunjenja tih zahteva.

Agencija propisuje način, vrste i vremenske intervale u kojima se vrši kontrola mera iz stava 2. ovog člana.

Bezbednost nuklearnog objekta

Član 61

Vlasnik nuklearnog objekta dužan je da obezbedi fizičku zaštitu i druge mere bezbednosti nuklearnog objekta, nuklearnog materijala i radioaktivnog otpada, uključujući i mere bezbednosti u toku transporta nuklearnog materijala.

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da donese opšti akt o merama bezbednosti nuklearnog objekta, nuklearnog materijala i radioaktivnog otpada.

Vlada propisuje mere bezbednosti nuklearnih objekata i nuklearnih materijala i prati njihovo sprovođenje u skladu sa programima radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbednosti.

VI POSTUPANJE U SLUČAJU AKCIDENTA

Plan za delovanje u slučaju akcidenta

Član 62

Radi zaštite života i zdravlja ljudi i životne sredine u slučaju akcidenta Vlada donosi Plan za delovanje u slučaju akcidenta.

Planom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se interventni i izvedeni interventni nivoi izlaganja jonizujućim zračenjima i mere za zaštitu stanovništva i životne sredine od štetnog dejstva jonizujućih zračenja, način obaveštavanja javnosti, kao i operativni program za sprovođenje delova ili celine plana.

Akcident koji ugrožava teritoriju Republike Srbije proglašava Vlada, na predlog Agencije.

Zaštita života i zdravlja ljudi i životne sredine od jonizujućih zračenja u akcidentu sprovodi se na osnovu propisanih mera za sprečavanje i otklanjanje posledica koje prouzrokuje taj događaj.

Ako se utvrdi da postoji opasnost od širenja kontaminacije sa teritorije Republike Srbije na susedne države, Vlada će obavestiti o toj opasnosti Međunarodnu agenciju za atomsku energiju i nadležne organe susednih država.

Plan za delovanje u slučaju akcidenta i aktivnosti koje se u vezi sa tim preduzimaju, sprovode se u skladu sa Konvencijom o ranom obaveštavanju o nuklearnim nesrećama i Konvencijom o pomoći u slučaju nuklearnih nesreća ili radiološke opasnosti.

Vlada odlučuje o primanju pomoći od drugih država i od Međunarodne agencije za atomsku energiju i o pružanju pomoći drugim državama u slučaju akcidenta.

VII UPRAVLJANJE RADIOAKTIVNIM OTPADOM

Postupanje sa radioaktivnim otpadom

Član 63

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti, dužan je da radioaktivni otpad sakuplja, čuva, evidentira i skladišti na propisan način i po propisanim uslovima. Nosilac licence dužan je da:

1) obezbedi da objekti i prostorije u kojima se radioaktivni otpad sakuplja, čuva, evidentira i skladišti odgovaraju tehničkim, sigurnosnim i drugim propisanim uslovima koji obezbeđuju zaštitu ljudi i životne sredine od jonizujućih zračenja;

2) sprovede mere kojima se sprečava da radioaktivni otpad prouzrokuje kontaminaciju životne sredine;

3) obezbedi uskladišteni radioaktivni ili nuklearni materijal.

Agencija bliže propisuje način i uslove pod kojima se radioaktivni otpad čuva, sakuplja, evidentira, skladišti, obrađuje i odlaže.

Skladištenje radioaktivnog otpada

Član 64

Republika Srbija se stara o privremenom skladištenju i trajnom odlaganju radioaktivnog otpada.

Radioaktivni otpad, do uspostavljanja uslova za njegovo trajno odlaganje, privremeno će se skladištiti kod pravnog lica koje ima licencu za upravljanje privremenim skladištem radioaktivnog otpada.

Nosilac licence za upravljanje privremenim skladištem radioaktivnog otpada je dužan da vodi evidenciju o radioaktivnom otpadu i podatke iz te evidencije dostavlja Agenciji u rokovima i na način koji odredi Agencija.

Nosilac licence iz stava 2. ovog člana učestvuje u troškovima trajnog odlaganja radioaktivnog otpada.

Visinu troškova iz stava 4. ovog člana utvrđuje Vlada.

VIII PROMET IZVORA JONIZUJUĆIH ZRAČENJA, RADIOAKTIVNIH I NUKLEARNIH MATERIJALA

Licenca za obavljanje delatnosti prometa izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala

Član 65

Delatnost prometa izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala može da vrši pravno lice odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove iz člana 29. ovog zakona i koje ima licencu za obavljanje delatnosti prometa izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala.

Licenca iz stava 1. ovog člana izdaje se na način i po postupku za izdavanje licence za obavljanje radijacione delatnosti.

Dozvola za promet izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala

Član 66

Promet jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala može se vršiti samo uz prethodno pribavljenu dozvolu Agencije.

Agencija će izdati dozvolu za promet jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala samo ako se promet vrši za korisnika koji ima licencu za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nuklearne aktivnosti, u skladu sa međunarodnim standardima i u skladu sa Zakonom o ratifikaciji Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearne štete.

Uz zahtev za dobijanje dozvole za promet iz stava 2. ovog člana pravno lice, odnosno preduzetnik dužan je da priloži dokumentaciju koju propiše Agencija.

Na promet izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala koji se uvoze u slobodne zone u Republici Srbiji primenjuju se odredbe st. 1. do 3. ovog člana.

Uvoz, izvoz i tranzit izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala

Član 67

Agencija će izdati dozvolu pravnom licu ili preduzetniku koji vrši uvoz, izvoz ili tranzit jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala ako su preduzete mere propisane ovim zakonom i ako se takav promet vrši u skladu sa prihvaćenim međunarodnim konvencijama.

Agencija će izdati dozvolu pravnom licu ili preduzetniku koji vrši izvoz jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala samo ako je uvoznik od nadležnog organa države u koju se vrši izvoz pribavio saglasnost za takav uvoz.

Ako izvoznik iz stava 2. ovog člana mora da izvrši povraćaj jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala na zahtev nadležnog organa zemlje uvoznika, Agencija će mu izdati dozvolu za takvu vrstu prometa.

Uvoz, izvoz i tranzit jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala može da se vrši samo preko carinskih prelaza na kojima je organizovan inspekcijski nadzor.

Uvoznik jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala, dužan je da o prispeću pošiljke obavesti Agenciju najmanje 60 dana pre prispeća pošiljke na carinski prelaz.

Carinski organi mogu izvršiti carinjenje jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala samo uz saglasnost inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja, odnosno inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom.

Transport

Član 68

Transport izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala na teritoriji Republike Srbije vrši se u skladu sa propisima koji uređuju prevoz opasnih materija i međunarodnim konvencijama, odnosno ugovorima o prevozu opasnih materija.

Zabrane pri uvozu, izvozu i tranzitu roba

Član 69

Zabranjuje se uvoz životnih namirnica, vode za piće, stočne hrane, veštačkih đubriva, lekova, predmeta opšte upotrebe, građevinskih materijala, rude, metalnih proizvoda primarnog oblika, mineralnih sirovina, sekundarnih sirovina i druge robe ako sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Zabranjuje se izvoz sekundarnih sirovina ako sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Zabranjuje se tranzit preko teritorije Republike Srbije sekundarnih sirovina i metalne robe koji sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Kontrola radioaktivnosti roba

Član 70

Agencija propisuje metode i način kontrole radioaktivnosti roba iz člana 69. stav 1. ovog zakona.

Određivanje sadržaja radionuklida u robama iz člana 69. ovog zakona može da vrši pravno lice koje ispunjava uslove iz člana 10. ovog zakona.

Bliže uslove za obavljanje poslova iz stava 2. ovog člana propisuje Agencija.

Carinjenje robe iz člana 69. može se vršiti samo ako nadležni inspektor utvrdi da ta roba ispunjava propisane uslove.

Izuzetno carinjenje određene robe iz člana 69. ovog zakona (građevinski materijal, rude, metalni proizvodi primarnog oblika, mineralne sirovine, sekundarne sirovine i druge robe) može se izvršiti uz dostavljeni izveštaj ovlašćenog pravnog lica o kontroli radioaktivnosti takve robe ako je izmereni sadržaj radionuklida manji od propisanih granica.

Na robu koja se uvozi u slobodne zone ili se smešta u skladišta u Republici Srbiji primenjuju se odredbe st. 4. i 5. ovog člana.

Mere za otkrivanje i sprečavanje nedozvoljenog prometa radioaktivnih i nuklearnih materijala

Član 71

Radi otkrivanja i sprečavanja nedozvoljenog prometa radioaktivnih i nuklearnih materijala preko granice Republike Srbije, na graničnim prelazima postavljaju se monitori za merenje jonizujućih zračenja (u daljem tekstu: monitori).

Agencija će propisati proceduru korišćenja monitora i postupak za intervenciju u slučaju nedozvoljenog prometa radioaktivnih i nuklearnih materijala preko granice Republike Srbije.

Nabavka, postavljanje, korišćenje i održavanje monitora finansira se iz budžeta Republike Srbije.

IX ODGOVORNOST ZA NUKLEARNE ŠTETE

Nuklearna šteta

Član 72

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti odgovara za nuklearnu štetu prouzrokovanu u nuklearnom akcidentu u skladu sa Zakonom o ratifikaciji Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearne štete i ovim zakonom.

Osiguranje za nuklearnu štetu

Član 73

Nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti mora zaključiti i održavati osiguranje za pokriće svoje odgovornosti za nuklearnu štetu.

Osiguravač ne može obustaviti niti otkazati osiguranje ako o tome nije pismeno obavestio nosioca licence za obavljanje nuklearne aktivnosti najkasnije šest meseci pre obustavljanja, odnosno otkazivanja osiguranja.

Rokovi za naknadu nuklearne štete

Član 74

Pravo na naknadu nuklearne štete prestaje po isteku roka od deset godina od dana kad se dogodio nuklearni akcident.

Ako je nuklearna šteta prouzrokovana nuklearnim akcidentom u vezi sa nuklearnim materijalom, koji je u vreme nuklearnog akcidenta bio ukraden, izgubljen, bačen s broda ili napušten, rok iz stava 1. ovog člana računa se od dana nuklearnog akcidenta i iznosi 20 godina od dana krađe, gubitka, bacanja sa broda ili napuštanja nuklearnog materijala.

Tužba za naknadu nuklearne štete i nadležnost suda

Član 75

Tužba za naknadu nuklearne štete može se podneti u roku od tri godine od dana kad je pravno ili fizičko lice koje je pretrpelo nuklearnu štetu saznalo ili je trebalo da zna za nuklearnu štetu i za nosioca licence za obavljanje nuklearne aktivnosti koji je za nju odgovoran, a najkasnije do isteka rokova iz člana 74. ovog zakona.

Za odlučivanje o naknadi nuklearne štete mesno je nadležan sud na čijem području se nalazi nuklearni objekat.

Ako je nuklearna šteta nastala za vreme prevoza nuklearnog materijala mesno je nadležan sud na čijem se području dogodio nuklearni akcident.

X NADZOR

Nadležnost za vršenje nadzora

Član 76

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem mera zaštite od jonizujućih zračenja vrši ministarstvo nadležno za poslove zaštite od jonizujućih zračenja preko inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem mera nuklearne sigurnosti vrši ministarstvo nadležno za poslove nuklearne sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom preko inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom.

Nadzor nad vršenjem poverenih poslova

Član 77

Nadzor nad radom Agencije u vršenju poverenih poslova iz člana 6. stav 2. ovog zakona vrši, u okviru svog delokruga, ministarstvo nadležno za poslove zaštite od jonizujućih zračenja i ministarstvo nadležno za poslove nuklearne sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava.

Prava i dužnosti inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja

Član 78

U vršenju inspeksijskog nadzora nad sprovođenjem mera zaštite od jonizujućih zračenja inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja ima pravo i dužnost da utvrđuje:

- 1) da li su ispunjeni uslovi za obavljanje radijacione delatnosti;
- 2) da li su ispunjeni uslovi za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja;

3) da li su sprovedene propisane mere zaštite od jonizujućih zračenja profesionalno izloženih lica, stanovništva i životne sredine;

4) da li su sprovedene propisane mere radijacione sigurnosti i bezbednosti;

5) da li su sprovedene druge mere propisane ovim zakonom.

Ovlašćenja inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja

Član 79

U vršenju poslova iz člana 78. ovog zakona inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja ovlašćen je da:

1) naredi otklanjanje nedostataka u vezi sa radom sa izvorima jonizujućih zračenja;

2) obustavi rad sa izvorima jonizujućih zračenja dok se ne ispune propisani uslovi;

3) zabrani proizvodnju, promet i korišćenje izvora jonizujućih zračenja dok se ne ispune propisani uslovi;

4) zabrani rad sa izvorima jonizujućih zračenja licima koja ne ispunjavaju propisane uslove;

5) naredi otklanjanje utvrđenih nedostataka i ispunjenje propisanih uslova pravnim licima koja obavljaju poslove u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja;

6) zabrani ovlašćenom pravnom licu obavljanje poslova u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja dok ne otkloni utvrđene nedostatke, odnosno ne ispuni propisane uslove;

7) zabrani promet izvora jonizujućih zračenja preko granice Republike Srbije dok se ne ispune propisani uslovi;

8) naredi otklanjanje utvrđenih nedostataka i ispunjenje propisanih uslova za kontrolu radioaktivnosti roba;

9) zabrani ovlašćenim pravnim licima kontrolu radioaktivnosti roba;

10) zabrani uvoz, izvoz i tranzit roba za koje se utvrdi da sadrže radionuklide iznad propisanih granica i naredi njihovo vraćanje pošiljaocu;

11) naredi dekontaminaciju radne i životne sredine, kao i humanu dekontaminaciju;

12) naredi vođenje propisanih evidencija;

13) naredi propisano skladištenje radioaktivnog otpada;

14) naredi ispunjenje propisanih uslova i otklanjanje drugih nedostataka za koje se utvrdi da mogu izazvati štetne posledice za zdravlje ljudi, radnu ili životnu sredinu;

15) naredi i druge mere u slučaju neispunjavanja mera radijacione sigurnosti i bezbednosti.

Prava i dužnosti inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom

Član 80

U vršenju inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem mera nuklearne sigurnosti inspektor za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom ima pravo i dužnost da utvrđuje:

- 1) da li su ispunjeni uslovi za obavljanje nuklearne aktivnosti;
- 2) da li su sprovedene propisane mere nuklearne sigurnosti i bezbednosti;
- 3) da li su sprovedene druge mere propisane ovim zakonom.

Ovlašćenja inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom

Član 81

U vršenju poslova iz člana 80. ovog zakona inspektor za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom ovlašćen je da:

- 1) zabrani projektovanje, izgradnju, probni rad, puštanje u rad, korišćenje, trajan prestanak rada i dekomisiju nuklearnog objekta ako nisu ispunjene propisane mere nuklearne sigurnosti i bezbednosti;
- 2) zabrani promet nuklearnih materijala ako za to nisu ispunjeni propisani uslovi;
- 3) zabrani rad licima u nuklearnom objektu ako ne ispunjavaju propisane uslove;
- 4) naredi ispunjavanje propisanih uslova i otklanjanje drugih nedostataka za koje se utvrdi da mogu izazvati štetne posledice za zdravlje ljudi, radnu ili životnu sredinu;
- 5) naredi otklanjanje nedostataka u vezi sa upravljanjem radioaktivnim otpadom;
- 6) naredi otklanjanje nedostataka u vezi sa merama fizičko-tehničke zaštite i bezbednošću nuklearnih objekata;
- 7) nadgleda sprovođenje i primenu propisanih mera u slučaju akcidenta;
- 8) naredi i druge mere u slučaju neispunjavanja mera nuklearne sigurnosti i bezbednosti.

Preduzimanje mera u inspekcijskom nadzoru

Član 82

Nosilac licence za obavljanje radijacione delatnosti, odnosno nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti dužan je da inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja, odnosno inspektoru za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom, bez odlaganja, omogući vršenje inspeksijskog nadzora, uvid u dokumentaciju, nesmetan rad i da mu obezbedi podatke i materijal potreban za vršenje inspeksijskog nadzora.

Mere koje pri vršenju inspeksijskog nadzora naredi inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja, odnosno inspektor za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom određuju se rešenjem.

Protiv rešenja inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove zaštite od jonizujućih zračenja.

Protiv rešenja inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove nuklearne sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom.

Rešenje ministra iz st. 3. i 4. ovog člana je konačno.

Žalba na rešenje ne zadržava njegovo izvršenje.

Legitimacija inspektora

Član 83

Inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja, odnosno inspektor za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom ima službenu legitimaciju.

Ministar nadležan za poslove zaštite od jonizujućih zračenja propisuje obrazac i izgled službene legitimacije inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Ministar nadležan za poslove nuklearne sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom propisuje obrazac i izgled službene legitimacije inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom.

XI KAZNENE ODREDBE

Privredni prestupi

Član 84

Novčanom kaznom od 1.500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice ako:

1) obavlja delatnost sa izvorima jonizujućih zračenja i nuklearnim materijalima bez prethodno pribavljenog odobrenja koje izdaje Agencija (član 2. stav 1);

2) vrši istraživanja za razvoj, proizvodnju i upotrebu nuklearnog oružja ili ako koristi nuklearni materijal za proizvodnju nuklearnog oružja i drugih eksplozivnih naprava (član 2. stav 2);

- 3) uvozi na teritoriju Republike Srbije radioaktivni otpad ili isluženo nuklearno gorivo inostranog porekla (član 2. stav 3);
- 4) ugradi radioaktivni gromobran ili jonizujuće detektore dima koji imaju izvor jonizujućih zračenja u gasovitom stanju ili izvor jonizujućih zračenja čiji su produkti raspada u gasovitom stanju (član 2. st. 4. i 5);
- 5) stavi u promet vodu za piće, životne namirnice, stočnu hranu, lekove, predmete opšte upotrebe, građevinski materijal i druge robe koje sadrže radionuklide iznad propisanih granica (član 12. stav 1);
- 6) otpočne da obavlja radjacionu delatnost, a nije prethodno pribavilo licencu Agencije (član 30. stav 2);
- 7) prouzrokuje kontaminaciju lica, radne ili životne sredine, a odmah ne sprovede dekontaminaciju i ako o tome odmah ne dostavi izveštaj Agenciji (član 38. st. 1. i 4);
- 8) profesionalno izložena lica, lica na školovanju ili stanovništvo izloži jonizujućem zračenju iznad propisanih granica (član 42. stav 1);
- 9) locira, projektuje, izgradi, pusti u probni rad, pusti u rad, koristi, trajno prestane sa radom nuklearnog objekta ili započne njegovu dekomisiju bez prethodno pribavljene licence Agencije (član 49. stav 1);
- 10) u utvrđenom roku u slučaju prestanka rada i dekomisije nuklearnog objekta ne sprovodi odgovarajuće mere sanacije na lokaciji i objektu i u njegovoj okolini (član 54);
- 11) ne vodi propisanu evidenciju o nuklearnim materijalima koje proizvodi, prerađuje, koristi ili skladišti ili ako ne dostavlja podatke iz te evidencije Agenciji (član 58. stav 1);
- 12) ne omogući kontrolu i nadzor nad nuklearnim materijalima predstavnicima Međunarodne agencije za atomsku energiju, u skladu sa međunarodnim sporazumima (član 59. stav 1);
- 13) radi sprovođenja kontrole nadzora nad nuklearnim materijalima ne obezbedi mesto i instalacije za postavljanje i nesmetano funkcionisanje propisane opreme za kontrolu nuklearnih materijala i stavljanje plombe i druge propisane opreme za kontrolu i nadzor nad nuklearnim materijalima i ako ne obezbedi uslove za nepovredivost plombe i nesmetano funkcionisanje opreme (član 59. st. 2. i 3);
- 14) ne obezbedi fizičku zaštitu i druge mere bezbednosti nuklearnog objekta, nuklearnog materijala ili radioaktivnog otpada, ili ako ne donese opšti akt o merama bezbednosti nuklearnog objekta, nuklearnog materijala i radioaktivnog otpada (član 61. st. 1. i 2);
- 15) sakuplja, obrađuje, skladišti ili odlaže radioaktivni otpad protivno propisanom načinu i propisanim uslovima (član 63. stav 1);
- 16) vrši delatnost prometa izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala bez licence za obavljanje prometa izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala (član 65. stav 1);

17) za promet jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala nije pribavio dozvolu za obavljanje prometa jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala (član 66. stav 1).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa, a najviše do dvadesetostrukog iznosa učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 dinara.

Član 85

Novčanom kaznom od 1.000.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice - nosilac licence za obavljanje nuklearne aktivnosti ako ne zaključi i ne održava osiguranje za pokriće svoje odgovornosti za nuklearnu štetu.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu - nosiocu licence za obavljanje nuklearne aktivnosti novčanom kaznom od 80.000 do 150.000 dinara.

Prekršaji

Član 86

Novčanom kaznom od 500.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) Agenciji ne dostavi izveštaj o monitoringu radioaktivnosti u životnoj sredini u propisanom roku, a u slučaju akcidenta ili na zahtev Agencije odmah (član 11. stav 1);
- 2) ne vodi evidenciju o prirodnim radionuklidima čija se koncentracija povećava u toku tehničko-tehnološkog postupka proizvodnje iznad propisanih granica i ako tu evidenciju ne dostavi Agenciji (član 14. stav 1);
- 3) ne sprovodi propisana merenja radi procene nivoa izlaganja jonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva i ne vodi evidenciju o izvršenim merenjima radi procene nivoa izlaganja profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva i ako izveštaj o tim merenjima ne dostavi Agenciji (član 20. stav 1);
- 4) ne vodi evidenciju o izvršenim poslovima iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja i ako podatke iz te evidencije ne dostavi Agenciji u propisanom roku (član 28. stav 1);
- 5) Agenciji ne prijavi svaku promenu podataka o ispunjenosti uslova na osnovu kojih je dobilo licencu za obavljanje radijacione delatnosti (član 30. stav 6);
- 6) od Agencije ne pribavi potvrdu o evidentiranju izvora niske aktivnosti i malog radijacionog rizika (član 32. stav 1);

7) profesionalno izloženim licima ne obezbedi ličnu dozimetrijsku kontrolu ili im ne obezbedi lična zaštitna sredstva i proveravanje ispravnosti tih sredstava i njihovo pravilno korišćenje ili ih ne upućuje na redovne zdravstvene preglede, obuku i periodičnu obnovu znanja (član 34);

8) radioaktivni otpad koji je nastao pri obavljanju radijacione delatnosti, odnosno nuklearne aktivnosti privremeno ne čuva u svom spremištu na propisan način i ako ga do isteka propisanog roka ne preda nosiocu licence za upravljanje privremenim skladištem radioaktivnog otpada (član 35. stav 1);

9) ne vodi propisanu evidenciju o izvorima jonizujućih zračenja, o profesionalno izloženim licima, o izloženosti pacijenata, i o radioaktivnom otpadu i ako Agenciji ne dostavi propisane podatke o izvorima jonizujućih zračenja, profesionalno izloženim licima i o radioaktivnom otpadu (član 36. st. 1. i 2);

10) ne uspostavi i ne sprovodi sistem upravljanja kvalitetom mera zaštite od jonizujućih zračenja (član 37. stav 1);

11) zaposli profesionalno izloženo lice koje nema propisanu stručnu spremu ili koje nije osposobljeno za rad i za sprovođenje mera zaštite od jonizujućih zračenja ili ako to lice ne ispunjava zdravstvene uslove ili ako na poslovima i zadacima upravljanja proizvodnim procesom u nuklearnom objektu i na poslovima i zadacima nadzora nad tim procesom zaposli lice koje nema propisanu stručnu spremu i radno iskustvo (član 40. st. 1, 2. i 3);

12) ne zabrani izlaganje lica iz člana 41. ovog zakona jonizujućem zračenju ili ne spreči izlaganje jonizujućim zračenjima iznad propisanih granica za stanovništvo (član 41);

13) izvrši sistematsko rendgensko snimanje stanovništva bez odobrenja ministarstva nadležnog za poslove zdravlja (član 45);

14) ne donosi i ako ne primenjuje uputstva i druge akte koje se odnose na rad nuklearnog objekta i ako na ta uputstva i akte ne pribavi saglasnost Agencije (član 52. st. 2. i 3);

15) Agenciji ne dostavlja blagovremeno izveštaje iz člana 53. ovog zakona ili ako na zahtev Agencije ne dostavi svaku informaciju o preduzetim merama nuklearne sigurnosti i svim drugim aktivnostima u vezi sa sprovođenjem ovog zakona (član 53);

16) ne organizuje službu zaštite od jonizujućih zračenja (član 55);

17) na propisani način i po propisanim uslovima ne vrši sistematsko ispitivanje prisustva radionuklida u životnoj sredini u okolini nuklearnog objekta (član 56. stav 1);

18) rasporedi na zadatke i poslove rukovanja nuklearnim materijalima lica koja za to nisu stručno osposobljena (član 57. stav 1);

19) ne uspostavi i ne sprovodi integralni sistem upravljanja kvalitetom ili ako ne primenjuje mere integralnog sistema upravljanja kvalitetom (član 60. st. 1. i 2);

20) ne vodi evidenciju o radioaktivnom otpadu i ako podatke iz te evidencije blagovremeno ne dostavi Agenciji (član 64. stav 3);

21) o prispeću pošiljke jednog ili više izvora jonizujućih zračenja, radioaktivnih i nuklearnih materijala blagovremeno ne obavesti Agenciju (član 67. stav 5);

22) ne omogući inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja, odnosno inspektoru za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom vršenje inspekcijskog nadzora, nesmetan rad i uvid u dokumentaciju i ako mu ne obezbedi podatke i materijal potreban za vršenje inspekcijskog nadzora (član 82. stav 1);

23) ne prijavi na propisanom obrascu i u propisanom roku Agenciji sve izvore jonizujućih zračenja koje poseduje, odnosno koristi (član 91).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, a najviše do dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 25.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 87

Novčanom kaznom od 250.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako učini radnje iz člana 84. stav 1. tač. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 16) i 17) i člana 86. stav 1. tač. 2), 5), 6), 7), 8), 9), 10), 11), 12), 13), 21), 22) i 23) ovog zakona.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje podzakonskih propisa

Član 88

Propisi za izvršavanje ovog zakona doneće se u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana, primenjivaće se propisi koji su doneti za sprovođenje zakona koji je bio na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Rok za osnivanje javnog preduzeća

Član 88a

Javno preduzeće iz člana 48a ovog zakona Vlada će osnovati u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rešavanje ranije podnetih zahteva

Član 89

Zahtevi koji su podneti do dana stupanja na snagu ovog zakona rešavaće se po propisima koji su bili na snazi u vreme kada je zahtev podnet.

Usklađivanje sa ovim zakonom

Član 90

Pravna lica i preduzetnici dužni su da usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izvori jonizujućih zračenja iz člana 2. st. 4. i 5. ovog zakona moraju se ukloniti u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Troškove uklanjanja izvora jonizujućih zračenja iz stava 2. ovog člana snosi pravno lice ili preduzetnik koji ih poseduje, odnosno koristi.

Prijava izvora jonizujućih zračenja

Član 91

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju radjacionu delatnost dužni su da Agenciji na propisanom obrascu prijave sve izvore jonizujućih zračenja koje poseduju, odnosno koriste, u roku od godinu dana od dana početka rada Agencije.

Agencija će propisati obrazac i sadržaj prijave iz stava 1. ovog člana u roku od tri meseca od dana početka rada Agencije.

Trajno odlaganje radioaktivnog otpada

Član 92

Republika Srbija će obezbediti uslove za trajno odlaganje radioaktivnog otpada u roku od deset godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja zakona

Član 93

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja ("Službeni list SRJ", broj 46/96 i "Službeni glasnik RS", br. 85/05 - dr. zakon i 101/05 - dr. zakon).

Stupanje na snagu zakona

Član 94

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

**Samostalni član Zakona o izmenama
Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja i o nuklearnoj sigurnosti**

("Sl. glasnik RS", br. 93/2012)

Član 6

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".